

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
17 maiu st. v.
29 maiu st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea in
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 20.

ANUL XXIII.
1887.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

ARCHIDUCESA ELISABETA
FIICA MOȘTENITORULUI DE TRON RUDOLF.

SECOLUL

Pleşuv ca vîrful unui munte,
Cu 'ncreţituri adânci pe frunte,
De simţuri corosive ros,
Bêtrânul secol va rămâne
Ruşinea vremilor bêtrâne,
Abis fatal şi neguros.

Când ochiul vie să se cobóre
In fundul ocnei vuitóre
De-al patimilor glas profund,
Zăreşce un bizar spetacol,
Al Jadului etern miracol,
Căderi de ómeni pînă 'n fund.

Ast-fel odinióră ângerii,
In era de celebre 'nfrângerii.
Precipitaţi din înălţimi.
Se duseră şi se duc încă,
Prin spaţiul cu taină-adâncă,
Cu nepătrunse 'ntunecimi.

Sînt óre ómeni séu fantazme
Ce se înalţă ca din bazme,
Când sórele e 'ntunecat,
Acele umbre incrunstate
Năluce. Ńilnic mai ciudate,
Copii ai primului pécate?

Năluce ori ómeni, pretutindeni,
In suflet n'au decăt fumingeni,
Şi fără ţintă pe-acest glob,
Se nase, trăesc şi mor cu gróză,
Şciind că viermii o să-i rôdă
Dela stăpân pînă la rob.

Vięta-i un rězboiu de mórte,
In care toţi vor să repórte
Triumfurile mai întéiu;
Dar când drept patrie, au gură,
Se luptă pentru 'mbucătură,
Trăgënd de-aceia-şi capétéiu.

Onórea lor e 'n buzunare,
Virtutea, marfă de vênđare,
Căsătoría, un scandal,
Patriotismul, parodie,
Religiunea, liturghie! . . .
Societatea, un spital! . . .

O Secol! . . . vênét de pécate,
Dispari şi tu 'n eternitate,
Destul ca şerpe te-ai ténit! . . .
Mărire ta a fost micime,
Lumina ta, intunecime
Şi frumuseţea ta, urít!

Th. M. Stoenescu.

Din tainele Bosforului.

(Novele.)

(Incheiere.)

In séra urmátóre Olimpia porni ca de obicei să se plimbe cu barca. Kir Nicola nu-i se împotri-vi nici cu o vorbă. Ducă-se, şi să se întórcă aşá după cum ar dori el, ér nu după cum i s'a spus lui. . . . Va păđi-o. De va veni singurá, însoţită nu-

mai de servitorul seu, Kir Nicola are să o róge frumos de iertare, că a pus la indoială credinţa ei, va rugá-o, ca mai mult să nu se ducă pe Bosfor. . . . Slugii încep a vorbi, vor vorbi vecinii, va vorbi-o de réu tótă lumea, şi el mai bine să pórdă tot ce are, ce a agonisit pînă acum, decăt ca la bêtrâneţe să vorbescă lumea de réu despre casa lui.

După ce plecase nevéstă-sa, se aşedă intr'un fotoliu pe balcon, de unde se vedea o mare parte din Bosfor. . . Se inserá. Cerul se umplu de stele, apa mării şi ea par că erá un cer cu stele, se oglindá in ea cerul. . . Pe bolta cerescă se redicá maiestósa lună, sgomotul asurđise şi dádú loc liniştei, care numai din când in când erá intreruptá de cátrá un chiot de al pescarilor dela mal. . . Dar ce să vedă acésta frumuseţá Kir Nicola, când in sufletul seu erá o nedumerire, care par că-l omóră, decă va mai ţine mult. . .

Nici odată in vięta sa nu a aşteptat să trecă timpul, ca şi cum aşteptá acuma. El pînă acum pré puţin s'a ocupat de nevéstă-sa, dar acum de când s'a deşteptat in el bănuiala, de când a auđit chiar lucruri grele, i s'a pus par că pe suflet o negurá, pe care trebuie cu ori-ce preţ să o impráşcie.

Stătea acum pe balcon, aşteptá să trecă timpul. . . Fieşce care moment il apăsá cu o greutate de-i se părea că are să cađă sub acea povară. Tre-sáriá la ori ce sgomot. De când perdú in zarea depártată barca, umbra bărcii in care se lucea Olimpia, de atunci nu-şi luase ochii de acolo. . . Priviá in continuu spre palatul de cristal. . . Într'acolo se dusesese nevéstă-sa. . .

Ér acésta erá acum din nou in braţele lui Abdulah. . . Nu-l vęduse de asérá, şi lor li se părea un véc timpul in care nu se pot vedé. Acum ér se legáná cu ei barca pe frumosul Bosfor, in inimile lor din nou fericire şi bucurie. . . Nu auđiau şi nu vedeau cele de prin pregiurul lor. . . Şi réu au făcut, căci decă erau mai cu băgare de sémă, nu s'ar fi lăsat mánaţi de valuri atât de departe, încát servitorii lor nu-i mai vedeau. . . Ar fi vędut şi acea, că patru ómeni se apropie pe o barcă de barca in care erau cei doi servitori, că o certá se incepe ca din senin între aceia, că la urmă acei doi servitori sînt ridicaţi din barcă şi puşi legaţi pe cea-laltá, care i duc apoi inspre insule. . . Erá luna sus de tot pe cer, când Olimpia şi Abdulah băgará de sémă că sînt de parte in mijlocul mării, nimeni in pregiurul lor. . . Abdulah suná de trei ori in fluer, dar servitorii nu se vedeau venind. . . Mai suná de vre-o câte-va ori, inse tot nu se arátá nimeni. . . Cine să umble nóptea pe aici?!

Când vędú că sînt singuri, Abdulah n'avú ce să facá: se puse la lopeţi, pe lângă tóte că-i erá jale de ori ce moment perdut lângă lopeţi, când erá atât de dulce a sta la sinul dulcii lui Olimpie. . . Acésta erá acum şi ea îngrijită. . . I s'a întemplat ceva bêtrânului ei servitor, de nu vine, ea i-l şciea atât de credincios, de in foc de l'ar fi trimis, şi acela ar fi intrat. . . Stătea singurá dusă pe gânduri. . . Numai câte odată se deşteptá din aceste gânduri: când priviá in faţa lui Abdulah, luminată acum de lună, ori când veniá câte un val mare, care-i aruncá când inainte când indérét. . . Trebuieá să se ţină bine de scândurile bărcii, ca in mijlocul salturilor ce le făcea barca, să nu cadă in apă. . . Abdulah nu putea să o ţină, să o ferescă, i dádeau de lucru lopeţile. . . Apoi ea stăruiá să o ducă cât de iute acasă. . . E tărđiu de tot. . . Şi póte că bărbatul seu va aşteptá-o, şi ce-i va đice, ce va gândi despre ea, vędëndu-o insoţită de un tînér?!. . . Ce să-i respundá bărbatului seu când acela va întrebá-o despre întárđierea sa?!

Tremură la acest gând... Numai acum se deșteptă în ea conștiința, muștrarea de suflet... Până acum trăise ca dusă, dar acum când se credea în ajunul unei descoperiri, fatală pentru ea, acum simția totă greutatea faptelor sale... O, este de tot greu a avea pe suflet asemenea păcat... Când se gândia la fața liniștită a bărbatului său, la credința ce o are acela înrânsa, cum a abusat ea de acea credință, suferia grozav... Par că se întunecă cerul deasupra ei și marea par că ar amenința-o cu mörte... Eră mai ostenită decât Abdulah când se apropiară de mal, și tremură în tot corpul ei când zări o figură pe balconul casei sale. Acea figură va fi bărbatul său... La acest gând un fior rece i trecu prin tot corpul...

— Oprește cu lopoțile, i dișe, tremurând, lui Abdulah.

— Ce ți-e, tremuri?

— Stringe-mă de mână, imi vine să leșin. Par că aș vedé pe cine-va pe balcon.

— Liniștește-te, sufletul meu, îți inchipui numai. Cine să fie? Bărbatul teu este bolnav, nu pöte eși afară, ér servitorii nu pot să stea acolo. Ne vom apropiä încet, te vor observä numai atunci, când vei fi în casä și eu departe... Măne ne vom vedé din nou...

Se apropiară de balcon... Un paș äncă, și barca va fi la trepte... Amändoi se cutremurarä: pe balcon erä Kir Nicola.

— Spiginește-mă, căci cad după picioré, dișe Olimpia când se redică din barcă.

— Fii cu minte, scumpa mea... Gândește-te mereu la mine.

— Voi muri pentru tine, dișe Olimpia, și se despărțirä.....

Târziu vii gândiam că ți s'a întemplat ceva nenorocire, eram neliniștit, dișe Kir Nicola când inträ în odăiä Olimpia.

Acésta erä palidä, ca de mörte și nu putea să-i vorbescä o vorbä. Ochiu lor se întâlirä pentru un moment, dar în acest moment Kir Nicola a putut să citescä tot ce s'a petrecut în sufletul Olimpiei, ér acésta asemenea putea vedé tot ce se petrece în sufletul bărbatului său...

Ceea ce gândiau unul despre altul în acest minut, nu și-o șpuserä inse nici odatä. Kir Nicola se făcea că nu șcie nimic, ér Olimpia totuși așteptä în diua urmätöre ca bărbatul său să o întrebe, să o certe ori să o röge să nu se mai ducä pe Bosfor, în fine ori ce, numai să i dișä ceva, așä parcä töte chinurile pämenteșci i apasä sufletul... În viéta ei nu a avut o di atät de grea, ca diua asta. I se pärea că töte din giurul său o rîd, o batjocoresc ori se uitä cu milä la ea... Nu putea să privescä la nimeni și la nimic, stätea cät ii diua buiguitä în suflet, de nu se mai cunoșcea nici ea änsași pe ea... Par că ar apäsä-o greutatea și päcatele a dece vieti... Unde erä fericirea ei de päna acum, amorul care o încăldiä unde a dispärut?! La asta se pärea că se gândește, când dintr'odatä tresäri, își frecä ochii cu mänilé, ca și când s'ar fi deșteptat dintr'un vis lung și dureros. Ce să facä acum? A trecut jumätate din di, și ea a stat numai ca amortiätä... Bărbatul ei parcä a observat și el că ea suferé, căci de câte ori s'a apropiat de ea, i vorbiä cu bländețe și mängäiere, ér pe ea și aceste vorbe o făceau să suferé... Nimic nu-i putea liniști sufletul... I veni apoi în minte, că de serä Abdulah o așteptä pe Bosfor... La acet gând și mai mult i se turburä sufletul... Par că ar avé să alögä între doue fericiri, dar care amändoué ar ameninätä-o cu mörtea: de se va duce, face päcat și mai mare, căci va înșelä din nou pe bărbatul său, ér de nu se va duce, i-l va înșelä pe Abdulah, pe

amantul său... Căci acela va așteptä-o, și ce va dișe, când va așteptä-o înzädar?!... Ar fi o fericire pentru ea și decä nu s'ar duce, căci i s'ar liniști pöte sufletul, nu ar mai trebui să privescä cu frică în ochii nimeni, — dar e mare, cu mult mai mare și fericirea care o așteptä pe Bosfor.

Ce luptä grozavä începü acum în sufletul ei?! Remșucare de suflet, umilinätä, dor de dragoste, töte, töte o munciau, încät în diua acésta simțiä că a îmbätänit cu ani de di, și decä are să mai tinä mult așä, va muri. ori va trebui să-și curme viéta, căci să o supörte cum este acum, nu pöte un suflet de femeie... Stätü öre întregi culcatä pe un fotoliu. În fața ei se oglindä luptä desperatä, lacrëmi nu-i curgeau din ochi, asemenea dureri nu au lacrëmi, rup numai inimile... Dar patima care o stäpäniä, și care erä singurä ce a trecut prin sufletul său, invinse asupra ei... Inzädar luptä contra dorului de a merge pe Bosfor, înzädar trecuse prin sufletul ei dureri terribile isvorite din gândul, că ea își înșelä bărbatul, calcä legea și jurämentul, simțiä în sufletul său că o putere cu mult mai mare i dișe să se ducä, că de o mie de ori ar suferi mai greu, decä nu s'ar duce... Da, se va duce, töte dispäruse din sufletul său când se hotäri să se ducä; muștrare de conștiinätä, milä cätträ bărbat, témä de urgisirea lümei, töte dispäruse, numai o singurä fiinätä vedeau ochii ei. o figurä care parcä necontentit o chiamä diçendu-i: vino, chiar decä vom perä, tot fericiti vom fi!... Olimpia devenise o fiinätä patimașä, și 'n patima ei uitä de tötä lumea....

III.

— Dar șcii că ești un om curios, Kir Nicola? Pentru-ce să-mi trimit eu bäiatul de acasä, și äncä unde? În Asia-micä. Și apoi să nu se mai reintörcă... Spune-mi cel puțin cauza, — dișe Alem pașa, al treilea vecin al lui Kir Nicola și tata lui Abdulah.

— Ascultä-me: nu întreba de causä, nici-odatä nu am să ți-o spun, ér de ai șci-o, nu te-aș rugä, la ceea ce te rog... Numai la asta imi raspunde: primești ori nu ofertul meu?... Imi datorezi dece pungi de lire. Ți-le iert, și-ți mai dau cincä să-i cumperi lui Abdulah moșie în Asia-micä, dar departe să fie de aici, să nu se mai întörcă nici-odatä îndërät...

— Nu se pöte să mai aștepti, să întrebäm și pe Abdulah.

— Nu! Uite: acum este äncä sus sörele, pe când va fi inse pe asfințite, Abdulah să fie departe de oraș... Decä te invoești, cu atät mai bine, ér decä nu, tot ai să perdi, — și diçend aceste vorbe Kir Nicola, simți un fior rece printrënsul... Par că s'ar fi gândit la ceva de tot teribil...

Turcului i veni de tot curiosä acéstä întemplare. Iși bätä capul, care va fi cauza de Kir Nicola stäruie atät de mult ca Abdulah să plece äncä în séra acésta... Nu putea inse să afle nimic, și lämuriri äncä nu avea cine să-i dea, căci Kir Nicola nici pentru o lume nu i-ar fi spus nimic... Ér pe Abdulah nu-l veduse tötä diua... Apoi în fine ce să mai și cercezeze, căci lui numai bine are să-i facä asta. Cincispredece pungi de lire nu-i glumä, ci sumä de bani... Și nici pentru fiul său Abdulah n'are să fie reu acest lucru... O să-i cumpere o moșie, doue-trei cadäne, va träi ca în raiu... Ce șciea el, că trimițindu-l în acest raiu, i-l desparte de altul, pe care nici odatä nu o să-l mai aibä în viéta sa?!...

— Ei, te-ai hotärit? — il intrerupse din gândiri Kir Nicola.

— Da, pe când va resäri luna, Abdulah are să fie departe de oraș.

— Iscălește, dișe Kir Nicola. Decä nu-l vei trimite, imi vei plăti în restimp de doue di, tötä

datoria, ori te voiu p[er]i. Țer dec[ă] băiatul a plecat, trimite după cele cinci punji . . .

* * *
Abdulah inlemni când i spuse tatăl seu, că încă înainte de apusul sórelui trebuie să plece din oraș, spre Asia-mică. Ingălbini ca c[er]a, și nu putea să dică nici o vorbă . . . Mai bine să m[or]ă, dec[ă]t să plece, și Țer cum să-i se impotrivesc[ă] tatălui seu, când șciea că acesta nu suferă nici o impotrivire ? ! .

— Ei, nu te bucuri, vei face o călătorie frumoasă, și nu Ți-am spus încă, că-Ți voi cump[er]a acolo o moșie . . .

— Ninic nu-mi trebuie, ci lasă-me numai în pace să trăiesc aici, Țise Abdulah obosit de durerea și lupta prin care trecuse dela auzirea vorbelor tatălui seu.

Acela se uită cu ochi uimiți la el. Intr'un minut par că i s'ar fi luminat totul : și cauza pentru care stăruia atât de mult Kir Nicola, ca Abdulah să plece, și cauza pentru care acesta nu voia să se ducă . . .

— Vei plecă peste un c[er]s, m'ai auzit ?

Și dăd[ă] ordin servitorilor să pregătesc[ă] cele necesare de drum.

— Viu nu m[ă] vei duce de aici.

— Te voi duce legat, dec[ă]t nu vrei de voie bună . . .

Și așa și făc[ă]. Inzădar se impotrivi Abdulah, inzădar chemă în ajutor pe Alah, și se impotrivi cu toată forța sa, servitorii i-l luară pe sus și-l puseră pe barcă . . .

Pe când sórele eră înspre apunere, Alem-pașa plecă cu fiul seu pe o barcă m[ă]nată de patru bărcășii țepeni . . . I-l vor duce departe, departe, înc[ă]t abia din veste să audă de Stambul, așa eră făcut contractul cu Kir Nicola . . .

IV.

Olimpia i-l așteptă, așteptă cu dor și neast[em]p[er] pe Abdulah, Țer acestuia i se rupea inima când se gândia, că el nu va mai ved[er]e nici-odată pe dulcea lui Olimpiă . . . Pl[ân]gea ca un copil mic, și se simția mai neputincios dec[ă]t un copil în fața tatălui seu, care i-l luă cu forța . . .

Eră târziu, pe miezul nopții, Țer Olimpia tot i-l așteptă încă. De altă dată pe această vreme se întorceau înder[er]t și astăzi nici nu se întâlniră încă, ottă în sine Olimpia, inecându-și apoi oftatul într'un pl[ân]s amar . . . B[er]tr[an]ul ei servitor o m[ă]ngăia . . .

— P[er]te că l'a prins în drum hoții, ca pe noi Țeri, și l'or fidus în jos spre insule . . . Dar o să-i dea drumul după ce le va da ori f[ă]gădui ceva. Tot așa s'a înt[em]plat și cu noi.

Nu șciea bietul b[er]tr[an] nici cauza celor înt[em]plate ieri cu d[en]sul, și cu servitorul lui Abdulah, și nu putea să șcie nici unde este acum Abdulah, că acela este dus cu forța de cătră chiar tatăl seu . . . Aveau mare putere banii lui Kir Nicola . . .

Pe Olimpia nimic nu o putea m[ă]ngăia. Eră desperată . . . Trebuie să i se fi înt[em]plat ceva de tot rău lui Abdulah, de nu a venit . . . Mai rău chiar dec[ă]t dec[ă]t s'ar fi întâlnit cu hoții. Astfel ar fi auzit șgomotul. Abdulah p[er]tă arme cu sine și ea șcie că el nu s'ar fi dat așa lesne prins . . . Ceva de tot rău este aci la mijloc . . .

Ce s'a înt[em]plat cu Abdulah, nu put[er]u inse să atle nici odată Olimpia . . .

Inzădar așteptă și acum până ce resărise lucr[er]ul, Abdulah nu mai veni . . . În ziua următoare, a treia, a patra și multe Țile de-a rândul, căci ea tot se mai ducea și-l așteptă, o ducea un dor nemărginit, — tot așa se înt[em]plase : remase numai cu dorul, și nici că i-s'a mai implinit vre-odată acest dor . . .

Kir Nicola totdeuna o l[ăs]ă să se ducă pe Bosfor, de ce nu, dec[ă]t-i face plăcere ? . . . O așteptă până ce se întorcea, și nici-odată nu Țicea vre-o vorbă rea, eră tot bl[ân]d și bun cu ea, eră par ca și omul care a avut ceva greu pe suflet și acum s'a limpedit, și nimic în lume nu-i făcea mai mare bucurie, dec[ă]t când putea să-i facă nevastei sale vre-o plăcere, să-i arate că o iubește . . .

Ce s'a înt[em]plat de aici încolo, numai Bosforul ar șci-o să ne-o spună, el ne-ar put[er]e povesti de câte ori și când venia Olimpia cu barca să întâlnesc[ă] pe Abdulah, ce lacrimi amare v[er]să când ved[er]u că zădarnic își sbuciumă sufletul după d[en]sul, și câtă desperare l'a cuprins pe Abdulah când s'a desp[er]țit de Bosfor . . . De câte ori stă Olimpia pe balcon, r[er]zimată pe mâni, și se uită într'acolo, unde petrec[er]u atâtea ore fericite, în brațele aceluia, pe care nici-odată nu-l va mai ved[er]e, și care acum p[er]te că pl[ân]ge și el după acea ființă, care numai ca un vis dulce s'a ivit în calea vieții sale . . . L'a fericit, i-a încăl[er]it tot sufletul cu dragostea sa, și în nrmă totul a disp[er]ut, cum disp[er]e lumina Țilei dinaintea nopții . . .

Ioan Russu.

Din tainele iubirii.

— Comedie cu cântece în 3 acte. —

(Urmare.)

ACTUL AL III-LEA.

(Acelaș decor.)

Scena I.

Andrei, Verișcanu, Maghița.

Verișcanu. (Aduce o p[ă]ne cam uscată pe care o împarte la toți.) Luați și v[er]e împ[er]tășiți ! at[er]ta am găsit în toate odăile mele, în toate dulapurile, și pe sub toate Țelele bucatăriei. O p[ă]ne de douăzeci de bani . . . nu e dec[ă]t de-o s[er]pt[em]ână, dar . . . în asemenea casuri de forță majoră !

Andrei. Intr'adev[er] ! dar n'ai put[er]e tu frățiore să-mi spui ce-a apucat-o pe lelița ceea ? Nu cumva-i smintită, ori dogită, ori lunatică.

Maghița. De sigur că-i neburnă !

Andrei. Va să Țică : P[ă]ne uscată și apă rece ! O taine ale iubirii ! voi nu puteți nicii realitatea stomachului !

Verișcanu. Așa-i ! am aici tot ce nu-mi trebuie, Canapele de adamască adev[er]at din Persia, — cuțite cu m[ă]nunchi de bagă, c[er]ști de porțelan . . . dar nici o pară în pungă, și numai p[ă]ne g[ol]ă de m[ă]ncare ! O ce derizie a s[er]tei ! Oh ! (C[ă]nt[ă]nd pasionat.)

Tu care ești perdată
În n[er]ga vecinicie,
Stea dulce și frumoasă
A p[ă]ntecelui meu !

Andrei. Te-ai incurcat, prietene ; stomachul se amestecă și 'n treburile lui Apolon !

Maghița. (Aparte.) Sermanul tin[er] ; cât e de vesel chiar în timpul cel mai amar ! — Dar unde ore să-l fi ved[er]ut eu ? . . .

Verișcanu. Domniș[er]ă ! nu va put[er]e cineva să Țică, că o feci[er]ă tin[er]ă și frumoasă ca d[ea] se va întinde de f[er]me în casa mea. În dece miute voi ucide un epure, dece prepeliti, douăzeci de p[ă]t[er]nichii . . . Ve plac p[ă]t[er]nichele ?

Maghița. Mai răm[ă]ne vorbă !

Verișcanu. Ori ce vei voi, d[er]ș[er]ă, n'ai dec[ă]t să poruncești și v[er]nez la moment !

Andrei. Fii bun și vîneză pentru mine un curcan umplut cu strafide și garnisit cu salată de fetică!

Maghița. Și vr'un jambon bine afumat, decă se pôte!

Verișcanu. Ei bine, Dănescule fētul meu, alērgă la bucătărie, aprinde focul, și — în dece minute... (Face câțiva pași.) Tălăbuș! Tălăbuș!

Andrei. (Mergēnd la Maghița.) Tocmai așa prietene, și să-i aprind focul!...

Verișcanu. (Inturnānd vede pe Andrei ce cuprinsese talia Maghiței.) Ai! ce naiba! Ei m'au însărcinat să le fiu părinte și eu fac prostia de a-o lăsă singură!

Andrei. Maghițo, Maghițicuțică dragă, etă-ne singuri... o guriță...

Maghița. Baiu... Nu vreu...

Verișcanu (tipānd.) Ah! (Scapă pușca.)

Andrei și Maghița. Ce-i?!...

Verișcanu. Mi-am sclintit piciorul! Ai!.. (Șchio-pătēză.)

Andrei. N'ai grijă, are să-ți trecă... du-te, du-te prietene!

Verișcanu. Aleu-valeu! ce durere! ce grozăvenie!

Andrei. Sermanul băet!

Maghița. Vină de seđi ici pe scaun: sprigină-te de mine... așa!... (punēndu-l pe scaun.) Ți-i mai bine?

Verișcanu. Din potrivă!.. ai! ai!... (Vrē să plece.) Dar e cu neputință!

Maghița. A! nu te mai incercă!...

Andrei. Se înțelege! ai putē să-l scintēști mai... Ecă, pot să me duc eu în locul tēu să vînez!..

Maghița. Prē bine. (I dă cartușele și tōte uneltele de vĕnat.) Ecă ie-le petōte și mergi mai ingrabă!

Andrei. Bine, plec... dar în lipsa mea, cată de-i vorbesce Maghiței să tie mai îndurătōre cātră mine!

Verișcanu. Cātră... tine?

Andrei. Tocmai așa! De cānd am fugit din Iași, e așa de crudă. — cu tōte cā după o asemenea întēmplare ar trebui să fie mai... În sfērșit fiind că-i a mea...!

Verișcanu. A lui...

Maghița. Ba încă nu, să mē ierți! (I dă pușca.)

Andrei. (Șoptind.) Fă-mi acta îndatorire. Pe-tricule! — precum ț-am făcut și eu una la balul dela cōna Elencu...

Maghița. (Aparte) Balul dela cōna Elencu!

Andrei. Mē incredințez prieteniei tale: te șciu că ești modelul tuturor prietinelor! Mē duc să chem pe Tălăbuș!.. la revedere! à *rividerci!* (Ese strigānd.) Hei, Tălăbuș! na Tălăbuș!

Scena II.

Verișcanu, Maghița.

Verișcanu. (Aparte și tot seđēnd.) Se increde în mine... și mē însărcinēză încă cu pledarea cauzei sale!

Maghița. (Aparte.) La balul dela cōna Elencu!..

Verișcanu. Acēsta incredere tulbură tōte proec-tele mele... Viitōrea lui femeie... femeia unui prieten!?

Maghița. (Aparte.) A! voiui numai decăt să allu decă-i într'adevēr el. (Tare.) Domnule!

Verișcanu. (Tre-are.) Aud?

Maghița. (Aprōpe.) Te mai dōre încă?

Verișcanu. (Redicāndu-se repede, își întōrnă spa-tele.) Nu șciu, domnă!

Maghița. Dar ie sama la sclintitură!

Verișcanu. Intr'adevēr o uitasem! (Pică pe scaun, și se ține cu mână de piciorul stāng: dar aducēndu-și aminte, trece mână repede la dreptul.)

Maghița. (Aparte.) Cu cât i-l privesc mai mult cu atāt...

Verișcanu. (Aparte.) Ce ochi de drac! cum ste-lesc! pĕcat că-s ochii femeii unui amic bun. Voi fi așa de moderat... întocmai ca Scipion Africanul sĕu ca Iosif față cu cucōna lui Putifar! (Intōrnă me-reu spatelē.)

Maghița. Trebuie să aflu adevĕrul; am să-l întreb. — Domnule, raspunde-mi, te rog.

Verișcanu. Nu, domnă!

Maghița. Ai fost...

Verișcanu. Nu, domnă!

Maghița. La balul...

Verișcanu. Nu, domnă!

Maghița. Dela cōna Elencu?

Verișcanu. Nici m'am gāndit, dnă.

Maghița. Dar ascultă dle, și priveșce-me!

Verișcanu. (Prividu-o.) Ei bine, fiica mea dșōră Maghiță, nu dnă, nu... Ești prē frumosă... dar nu voi... nu trebuie să te privesc!.. (se redicā) trebuie să fug, și din tōtă puterea... nu me urmă! nu me urmă!..

Maghița. Dar dle, me inspăimānți! Dar sclintitura?

Verișcanu. N'ai nici o frică... sclintitura mea e ca tōte sclintiturele cupidonești... Poftim de priveșce! (Cāntād o mazurcă, sare cāti-va pași. — Dochița intră prin fund)

Scena III.

Verișcanu, Dochița, Maghița.

Verișcanu. Tram-tra-la-la-la-la! (etc.)

Maghița. (Aparte.) Mazurca de-atunci! Tocmai așa! e el! e el într'adevēr!..

— Dar dle, prin ce minune te-ai însăntōșat de-odată?!

Dochița. Să ț-o spun eu prin ce minune.

Maghița. Țĕranca!

Verișcanu. Dochiță!

Dochița. Tocmai eu is! Treceam pe la nānașa Tașiica, cānd am vĕđut pe conașu cel străin plecānd de-acasă cu pușca dtale pe umĕr. Am vrut să vĕd ce s'a făcut cu du-du-ca! și te-am vĕđut pe dta mai întei vaitāndu-te de sclintitură, pe urmă sārind ca un țap... Ceea ce va să dică, că sclintitura nu erā decăt un moft, pentru frumoșii ochișori a du-du-căi iast țirgovĕtă! — Așa duduco! i-ni dat pojar conașului Verișcanu! de cum te-o vĕđut, nu mai pōte după dta!

Maghița. După mine?

Dochița. Și dta pe-așiș-de-ōră!

Maghița. (Aparte.) S'a prefăcut că-i s'ō sclintit, — pentru mine...

Verișcanu. (Aparte.) Ea nu mai pōte după mine! Înțeleg!

Andrei. (Alară.) Tălăbuș! Tălăbuș!

Maghița. Vine Andrei!..

Verișcanu. Dl Putifar!

Maghița. N'oi să mai îndrăznesc să ridic ochii în fața lui!...

Scena IV.

Dochița, Verișcanu, Andrei, Maghița.

Andrei. (Jalnic.) Sārăcul de mine! Verișcane!.. raspunde-mi! esplică-mi!

Verișcanu. Ce?

Maghița. (Aparte.) Se vede c'a allat totul!..

Andrei. Ai un cāne anapoda! m'a părăsīt în mij-locul vĕnatului! Eu strigam cāt i puteam: Tălăbuș! Tălăbuș! Tălăbuș! — El alergă în gōnă spre casă, — și etă-l în cotețul lui, și nu vrē să mai ēsă nici în ruptul capului.

Verișcanu. (Resuflând.) Ah! asta-i, va să ȳică? — Las dar că-ți spun... N'ai ucis nimică?...
Andrei. Ba am rănit o rață! dar a sburat, fără s'o pot prinde!

Verișcanu. Veđi tu, Tălăbuș cunoește pe cei cam... stângaci; și veđend... că tu te porți pré blând cu vênatul... ș'o căutat de drum. — Astfel dar, nu vom mai gustá din rațe, nici din păturnichi!

Andrei. Ba nici decum, decă înteaș datá n'am avut noroc, de-adoua-óră... Maghițo...

Maghița. Domnule, ascultá!

Andrei. Ce s' ascult?

Maghița. Am făcut fórte réu, că am consimțit a te urmá! — Te poftesc dar să mă duci inapoi in Iași, la mátușa-mea.

Andrei. D'apoi bine, Maghițicuțo...

Maghița. Numai decát, dle! Trebuie să fiu inainte de a inserá lângá mátușa, și ori ce ar fi să mi-se întéple, voi suferi.

Andrei. Asta... asta va să ȳică, că nu mă mai iubești, Maghițo! Dar pentru care motiv?

Verișcanu. (Aparte.) Eu sânt motivul, gágăuță!

Andrei. Ce greșelá am făcut?..

Maghița. Mě duc să-mi ieu mantelul din odaie.

Andrei. Dar duduțo... dar puiculițo!

Maghița. Așá vreu, dle! (Ese la drépta.)

Andrei. Tii! ce-s și femeile aste! Póte pentru că nu i-am vênat păturnichi, ori curcani umpluți!?

Verișcanu. Așá-s femeile, scumpul meu! Hehei! le cunosc eu! — Totuș eu mă duc să fac foc la bucătárie... (Aparte.) Am ideia mea! (Pornind spre drépta.) O virtute! mergi de te primblá!.. cu atât mai réu pentru dl Putifar! (Ese trimiténd sárutári spre odaie. *Andrei* nu vede, dar *Dochița* a veđut tot.)

Scena V.

Dochița, Andrei.

Andrei. (Incermenit.) Auđi dta! la Iași? la mátușa-sa!?

Dochița. (Privește la stânga.) Mergé cu capul inderét și-i face mereu din hot! ah!..

Andrei. Mě respinge! mă urește! A!.. dar nu se jócá d-ei așá de ușor cu unul ca mine!

Dochița. O ce 'ndrăciți i-s și bărbații!

Andrei. O ce 'ndrăcite sânt și femeile! (Inturnându-se, se găsesce față in față.) A! tu ești *Dochițico!* (A parte.) Nu-i tocmai de lăpédát!

Dochița. Eu sânt, conașule! (Aparte.) Șcii că și aista-i frumușel!

Andrei. Șcii că nebunul cel de *Verișcanu* nu pré bagá de samá la odorurile ce are impregiurul lui!

Dochița. Tocmai așá, dle! — dar o țérancă, ca mine, care nu șcie nici a vorbí, nici a face marafeturi ca pe la tîrg... .

Andrei. Dar o tîrgovéță care strică un amor gata să zbucescă, — pentru nișce păturnichi! — pentru că nu șciu a vêná!

Dochița. Și n'ai puté să 'nveți de-acu nainte?

Andrei. Se 'ntelege c'aș puté! precum și tu *Dochițico* ai puté să 'nveți a vorbí și face marafeturi ca pe la tîrg!

Dochița. Se 'ntelege! — Écă șcii una! invéță-me dta să fac marafeturi, și eu te invéț să vénézi!

Andrei. Ce? tu șcii a vêná!

Dochița. Mai bine decát conașu, dór tráese intr'un sat plin de vênători!

Andrei. Atunci... ne-am invéță unul pe altul... Am să-ți arát eu la marafeturi, — de dece ori mai gogonețede, cât cele ale dudućái *Maghița!*

Dochița. Eu incep. (I dá pușca.) Ține-o! Incare-o; — pune-i praf mai mult! (Pe tot timpul scenei *Andrei*

esecută, mai întéiu stângaci, apoi mai bine.) Pune haliciurile! Mai puține!

Andrei. (Aparte.) Șcii că-i frumușică, *Dochița!* Ochișorii ei is mai pătrunđători decát haliciurile!..

Dochița. (Dându-i hártie.) De-acu, bate furtuiala! Așá! — Acu, pune-o la ochi! Nu așá... Așá, ține drept, capul plecat, un ochiu inchis... așá... — Dar șcii una?

Andrei. Ce?

Dochița. Incepe și dta a mă invéță... cum trebuie să mă port și să mă marafetuesc, ca să pot plăcé...

Andrei. Pe cinstea mea, nu mai e nevoie de a te invéță... Tu șcii mai mult decát ori-care!..

Dochița. Cum șciu? fără să invéț?

Andrei. Te-ai invéțat a plăcé, pe când m'ai invéțat pe mine a vêná!

Dochița. Ce spui! Atunci hai să-i dăm inainte!

Andrei. Bravo!

Dochița. Ié sama la poruncá!

Andrei. Ieu!

Dochița. La ochi! mai țépén! da nu ținé mânile drepte ca códa toporului! și picioarele parcă-s prinse cu cuie!.. Acum ascultá:

Andrei. Ascult!

Dochița. (Declamând.)

Mai întéiu de ce ochiul să'nchiđi,
 Pe-améndoi bine să-i deșchiđi!
 Când prepelița se va rotí,
 Drept in aripa ei vei ochi!
 Când ca săgéta, in sus ea sbórá,
 Trage-i deasupra și o omórá!

Ei, veđi?

(Incheierea va urmá.)

N. A. Bogdan.

O excursiune

(Incheiere.)

Recindu-se planetele tot mai tare, a inceput a se face pe suprafața lor o sгурă. Acésta sгурă cu timpul s'a lățit tot mai tare, până ce a format o cógiá de-a supra masei ardénde. După mai multe eruptiuni, cógia tot mai tare s'a îngroșat, ér eruptiunile deveniră tot mai rare. Prin îngroșarea cógei, căldura interiórá devine tot mai temperată. Ér influințele atmosferice devin tot mai moderate: până când correspond condițiunilor spre desvoltarea organismelor botanice, și in fine a celor zoologice.

Urmarea acestei acțiuni a páméntului nostru a fost desvoltarea plantelor, animalelor și a omului.

De órece și celelalte planete ale sistemului nostru solar s'au format sub tot acele condițiuni, și tot din acel material ca páméntul nostru, urmézá că și pe acele trebuie să fi fost ori să fie chiar și astáđi, plante și animale, ba chiar și ființe raționale.

Ni s'a desfășurat dar fenomenele creațiunii dela genezá până in ziua de astáđi.

Nainte de a aruncá o privire in viitor: să ne facem o idee despre mărimea universului, până unde a pătruns scrutarea omenimii!

Luna e la distanță de cam 50,000 mile geografice. Sórele e la o distanță mijlocie de 20 milióne mile geografice. Stéua ficsá cea mai aprópe de noi e stéua din simbolul Centaurului. Depártarea acesteia e de 224,520 de distanța solará (20 milióne mile geogr.), adecá 4½ billióne mile geogr. Acésta distanță se in-

trebuințeză ca unitate la măsurarea stelelor ficse, și se numește distanță stelară. Despre mărimea acestei distanțe colosale ne vom pute face idee, dacă cugetăm, că lumina care pătrunde în o secundă 42,000 mile geografice, abia în $3\frac{1}{2}$ ani sosește dela acea stéua până la noi. Adecă : dacă acea stéua în acest moment s'ar stinge, noi numai preste $3\frac{1}{2}$ ani am observa, că a dispărut.

Stéua Nr. 61. din Lebedă, e la o distanță de 12 billioane de mile geogr. Lumina dela acea stea sosește la noi în $9\frac{1}{2}$ ani.

Până acum e hotărîtă distanța mai multor de 3 milioane de stele ficse, dintre care mai mult de 10,000 sînt de a șaptea clasă. — În o depărtare până la 500 distanțe stelare.

Afară de stelele ficse, s'au mai observat în univers așa numitele bure cosmice, până la o depărtare de 300,000 distanță stelară. Lumina dela aceste percurge până la noi în mai lung timp decât un million de ani. Așa că ce se vede din ele în ziua de azi prin telescop, nu e acea precum sînt în adevăr, ci aceea ce a fost cu un million de ani mai înainte.

Un fior ne cuprinde dacă cugetăm la această distanță. Și de vom întrebă unde e dar finea universului? — să ne îndestulim cu respunsul, că această distanță abia e un paș, în universul infinit.

Aruncând o privire asupra universului, chiar așa, după cum am vădut trecutul, putem ceti, ca dintru o carte deschisă și viitorul.

Am vedut că prin moderarea temperaturii s'au desvoltat planetele, până în stadiul de astăzi. Circumstărilor favoritoare e de a se mulțami rodul pământului, desvoltarea și progressarea omenimii.

În natură inse nu este stagnare.

Căldura în continuu emaréză din planete, séu se transformă în muncă mecanică, și așa cu timpul se vor reci de tot.

Intr'un astfel de stadiu vedem »luna«.

Acésta fiind de 50 de ori mai mică decât pământul, s'a recit cu mult mai ingrabă, și astăzi e absolut rece. De pe densa totă viața a încetat.

Pe sóre, care e massă fluidă ardendă, acoperit cu aburi lucitori, încă se observă pete negre, cari sînt dovédă, că au început a se formă pe suprafața lui insule de massă solidă. Va veni timpul, când aceste insule se vor împreună giur impregiur după sóre și va acoperi massa lucitoare și va împedecă străbateră căldurei. Și atunci sórele cu planetele sale se vor perde într'o nôpte îndelungată.

Să nu perdem inse curagiul în luptă pentru-că acea nôpte e încă foarte departe.

Bischof a făcut calculațiunea, că până cè s'a recit suprafața pământului nostru dela 2000 graduri până la 500 de graduri, au decurs 35 milioane de ani.

Sórelui dar, ca să se recescă până la acel grad de temperatură, la care se va acoperi suprafața cu o coge massivă, i va trebui 3,500 de milioane de ani.

Până atunce inse interiorul pământului nostru se va reci de tot, și nu va mai corespunde condițiunilor de vegetare.

După experiențele geologice, pământul i-și va perde din temperatura interioară la un milleniu $\frac{1}{10}$ grade. Prin urmare cam peste 200,000 de ani va fi totă apa înghețată. Er vegetațiunii i vor lipsi încetul cu încetul condițiunile de subsistență și se va perde pe neșciute.

După un decurs de 49 milioane de ani pământul nostru se va fi recit absolut, — și s'ar perde în intunecime eternă, — dacă ar fi în natură stagnare. Gravitațiunea din univers va lucră inse în infinit. Prin influința acesteia pământul și celelalte planete éraš se vor întórce pe o cale spirală cătră sóre, și cădënd tot mai aprópe de sóre, se vor repeđi cu o

celeritate immensă intru acesta. — Prin acésta confusiune se va produce éraš o căldură grozavă și se va incepe de nou formarea lumi până la infinit.

Ion Cornea.

O vênătore de elefanți.

(În strîmtórea Malaca, la Sud-Est de Sumatra.)

Pe la 5 óre séra ne oprirăm în fine la Cota Baroe, loc de întélnire general al vênătorei și centrul operațiunilor noastre, înaintea unui mic pavilion construit pe un mic deal de unde se puteau privi posițiuni încântátore. Un riuleț a cărui apă limpede curgea la picioarele nôstre, umplea de murmurul seu o vale umbrită. Mari păduri populate de cerbi, mistreți și chiar de rinoceri încep dela acest district și se întind până la lanțul de munți care străbate Sumatra în totă lungimea ei și o împarte în doué părți aprópe egale.

Cum se lumină de ziua, fie-care la rëndul seu se duse la riu să-și ia baia și să-și întărăscă într'o apă limpede și rece membrele sdrobite de ostenéla din ajun.

Trebuie să ne grăbim, căci indigenii ce fuseră trâmși să afe unde se găsece elefanții, se întórseră să ne spună că zăriseră o turmă mánccând linișciți în *Sawahs* (câmpul de orez.) Indată ne puserăm să imbucăm ceva și apoi luându-ne fie-care arma și precedați de vr'o sută de indigeni, ținënd fie-care de o mână câte un căne și în cea laltă câte o lance, plecărăm călari în partea unde speram să dăm peste elefanți. Câți-va ómeni purtau niște córde fórte gróse cari trebuiau să ne servescă la vênătore. După ce merseărăm aprópe un cés, descălecarăm și înaintarăm încet printr'o mică pădure. Ne oprirăm pe marginea unui riu, pe care credeam noi că elefanții ar voi să-l trecă, și de unde puteam să le trimetem tóte glónțele nôstre în momentul când ei s'ar arată pe malul opus. Deja auđiam din depărtare strigátelce sélbatice scóse de indigenii însărcinați a cutreeră pădurea și a goní spre noi vênatul. Descărcături de pușci, apropiindu-se din ce în ce, ne lăceau să sperăm că vênătore se presintă în bune condițiuni și că sînt într'adevăr elefanți: mărturisese că eu unul mă cam îndoiam puțin. Niște țipete pe cari unii diceau că sînt scóse de rinoceri séu de tigri ne însăpăimántară, și cei ce vedeau mai bine, pretindeau chiar că zăresc în depărtare cum arborii se plecau în trecerea elefanților: înzădar inse stăturăm la pândă o jumétate de đí ascultând cel mai mic șgomot. Sdrobiți de obosélă, trimeserăm să ne aducă de mánccare. Pe la 3 óre după amiéđi schimbarăm posițiunea și ne aședarăm la o margine de pădure, pe o mică câmpie, pe unde vênatul ar fi putut să trecă să-și caute cina de séra pe un câmp de trestie de zahar. Dar și acésta fu de prisos, și mai înainte de a inoptă, ne reintórserăm la cuartierul nostru, fără să fi vedut ceva.

Indigenii cari veniră séra să-și dee raportul lor, ne asigurară că zăriseră un elefant care mergea singur și care n'avea decât un singur dinte defendor. El párea furios.

Ei ne povestiră că acesta eră un semn, că elefantul se bătuse pentru o elefantă. În aceste ocasiuni animalul respins se separă de turmă și devine teribil; el se aruncă cu furie asupra tuturor aceloră cari îl întâlnesc, vërsându-și tot necazul. Atunci este o mare imprudentă ca cine-va să-i atace séu să-i aștepte în trecerea lor. În acele momente ei se aruncă asupra vênătorilor și calcă în picioare tot ce întâlnesc.

Nenorocii cari ar fi surprinși, n'ar avé nimic mai bine de făcut, decât să se ascundă și să se sue în vârful unui pom, să stea nemișcat și să nu trădeze într-un mod imprudent prezența lor prin vr'o descărcătură de armă adese-ori inoportună. De alt-fel elefanții sînt blânzi și inofensivi; merg în turme mari, foarte liniștiți, și nu fac nici un rău indigenilor cari călătoresc s'eu lucréză pămînturile cultivate cu orez.

Póte cine-va să arunce cu petri după ei, să-i lovescă cu mîna s'eu cu un lemn, fără ca ei să se turbure macar.

Șeful turmei merge de obicei înainte; de ordinar el este un animal frumos, care are o parte din trompă albă. Indigenii din Sumatra i-l numesc *pangul* (termen întrebuintat în limba malaesă pentru a desemna pe șeful unui trib.) El dirije mersul și regulează tóte mișcările. Când turma se teme de un atac, elefantele încungiură pe pangul, i-l pun la mijloc cu puii de elefanți, și fac din corpurile lor un fel de zid de apărare. Decă se întemplă ca el să fie rănit s'eu ca cei mici să nu mai pótă merge, elefantele îi ridică dela pămînt cu trompa lor și-i pórta pînă când ajung într'un loc sigur. De asemenea nici odată ei nu și părăsesc morții. Malaesii pretind că nu sînt elefanți albi, dar că se v'ed unii cari au pe pe mai deschise pe corp decât culórea lor obicinuită, elefanții pistruiți — decă s'ar puté dice astfel — dar nici de cum numai albi. Se fac aprovizionări de elefanți lip-sindu-i de somn.

În acest scop li se trece de fie-care parte a gâtului și sub pantece câte o buturugă de bambu, pentru a-i impedeacă să se culce. În părți despre Palembang, ei se iau întindendu-li-se curse, în cari sînt lăsați cinci s'eu șese țile; apoi se sapă pămîntul în giurul lor, ast-fel încât să se pótă introduce o colivie în care se face să intre animalul.

Când sînt prinși, ei se supun întepându-i cu o vergea de fer pe o rană care remăne continuu deschisă.

De altmîntrelea ei sînt pré simțitori; e destul să-i atingă cine-va ușor cu o vergea pentru a-i face să tresară. Glónțele nu-i pot rani decât în doue locuri: sub urechie și pe creșcetul craniului care este acoperit de o membrană foarte subțire și pe care o lovitură cu carabina póte ușor să o pătrundă. Cel d'înteu loc este inse foarte anevoe de atins. Acestor animale le place foarte mult să se scalde în lacuri. Ei se scufundă cu tot corpul și nu lasă d'asupra apei decât numai vârful trompei. Ómenii din partea locului se tem foarte mult de a se aventură pe lacuri când șciu că se află într'insele elefanți, căci ei simt o plăcere de a face ca luntrele să se balanseze pe suprafața apei și chiar de a le resturnă. Pofa lor de mîncare este în raport cu corpolența lor. Un tiner elefant mîncă ușor optzeci de arbori de banani într'o ții. În ceea ce privește forța lor musculară, ea întrece pe aceea a tuturor animalelor; pentru ei nu este o groutate a resturnă s'eu desrădăcină copaci de câte 30 de picióre. S'au vedut unii ducend în spinare colibele indigenilor cu tot ce conțineau ele; acesta ar páre mai de cređut esplicând că locuințele sînt fabricate cu bambu și sînt redicate pe niște stelpi la o înălțime de opt pînă la deuce picióre de pămînt. Ast-fel că elefanții voinđ să trecă printre acest stilpi, i-au de pe ei locuința care le remăne aședată pe spinare întocmai ca o șea.

După ce a ascultat acesta lectiune de istorie naturală, guvernorul a concediat pe șefi, ordonându-le să fie gata pentru a reincepe a doua ții v'ănătórea și afară de acesta, să trimită în timpul nopții ómeni pentru a dá peste urmele turmei ce se șcia că se află prin vecinătate și să-i supravegheze mersul.

A doua ții de dimin'etă pornisem din nou la v'ănătóre. După ce umblarăm doue óre urmărind mai multe direcțiuni, descoperirăm în cele din urmă o pădurice de bambu incongiurată de o grădină de banani, ale căror crăci purtau urmele încă próspele ale unei complete devastări. Un indigen care lucră în vecinătate, ne spuse, că elefanții trecură peste nópte pe lângă locuința sa și pînă în diuă făcură un dejun din cele mai gustóuse. Acesta șcire ne bucură foarte mult; pămîntul umblat, arborii restornați și urmele lăsate în pămînt de niște picióre foarte mari nu ne mai lăsară nici cea mai mică indoială asupra prezenței elefanților prin acele părți; dădurăm pinteni cailor și în cur'end ajunserăm pe un mic del de unde puteam supraveghia mișcările turmei care trebuia să fie nu departe de acolo. Trimiserăm caii și călăuzele la coliba devastată și ne stabilirăm tot arsenalul nostru, munițiile nóstre pe acest del, care domină o mică vale foarte bine cultivată. Niște strigăte s'elbatice și descărcături de puști cari din ce în ce se apropiuau, ne dădură speranța, că bătăiașii goniau spre noi turma. V'edurăm, în adev'er pe una din colinele ce se înălțau înaintea noștră arborii mișcându-se: în același timp o p'arțială inspăimăntátore, care se asem'ená cu sgomutul unor pomi resturnați de o furtună mare, ne causă o órecare emoțiune, acest sgomot devenia din ce în ce mai violent, întocmai ca un incendiu care devast'eză o pădure pînă ce în fine zărirăm foarte bine vre-o deuce elefanți cari înaintau într'un mod măiestros, resturnând tot ce întălniau în calea lor. Înaintarăm pentru a ne apropiá și a ne pune la r'end, în posițiile de unde puteam să le trimitem glónțele nóstre. Când ne aflarăm la o distanță de vre-o 80 s'eu 100 pași, ne descărcarăm toți carabinele în acelaș moment, și v'ăiturile scóse de un tiner elefant ne făcură să b'ănuim, că câte-va din glónțele nóstre nimeriseră. Cât despre cealaltă, ei nu se reintórseră, nici măcar nu-și grăbiră pașii. Guvernatorul și generalul S. . . mai bine inspirați, se despărțiră de restul v'ănătorilor și se aședară pe o mică înălțime în josul careia curgea o apă pe care se putea ca elefanții să fi voit s'o trecă.

În adev'er, o elefantă sp'ariată de descărcăturile armelor nóstre, i-și schimbă drumul și înaintă pînă la marginea r'ului. Cei doi călétori i-și luară posiții și sprijinind carabinele lor de un pom care îi făcea să nu fie v'edúți de animal, putură să v'edă singurul loc vulnerabil — când se v'ed elefanții de sus în jos — creșcetul capului, între urechi, și cele patru glónțe ale lor nimeriră drept în creeri.

La acesta descărcătură neașteptată, elefantul se întórse, intră în pădure, făcú câți-va pași, apoi cei doi domni observară, că un pom se inclină la pămînt și finește prin a se rupe cu un sgomot inspăimăntător. Ei cređură că animalul, din cauza r'ănilor primite, se opri ca să pótă respirá și esitá de a merge pe calea pe care trebuia să o urmeze.

Chemară îndată pe bătăiași, și îi trimiseră să impedece retragerea elefantului și să-l silescă să se reintórcă la riu. Dar îndată strigăte de *mati, mati!* (a murit) se auđiră și cu toții ne îndreptarăm spre acea parte. Găsirăm în adev'er o elefantă tineră întinsă pe partea stângă cu trompa lungită și aprópe țep'ená, ne mai dând nici un semn de vi'etă. În cădere ea, ea sfărámase tot ce se află în giuru-i. Indigenii se aruncă asupra-i cu un mare cuțit și fac o mare t'etură la gât de unde s'angele țisni în abundență. Malaesii fiind mahometani, ei iau s'ange dela tóte animalele pe cari voesc să le m'ănance. În țilele urmátore, după ce inpușcarăm un cerb și un raistr'et, ei făcură aceeași operațiune și conștiința lor q'rá împăcată din momentul ce puteau să arate rana deschisă

căreia atribuiam morțea vânatului. După aceea desfăcurea spinarea elefantului, de unde scoseră grăsimea, cu care obișnuiesc să se ungă și să-și facă fricțiuni pentru a-și da forță și curagiu.

Ne mulțumirăm să luăm numai cōda și urechile, ca piese de convicțiune ale expedițiunii noastre; apoi ordonarăm să-i despartă capul de corp, pe care i-l duserăm la Cota Baroe, locul de intălnire al vânătorilor, și i-l lăsarăm acolo ca un trofeu, spre aducerea aminte a trecerii noastre.

Operația fu lungă, grea și desgustătoare; șirōie de sange curseră când cuțitul tăia principalele artere, și nu întârziarăm să ne depărtăm, părăsind resturile acestei interesante mume de 'amilie — căci eră in-

sarcinată și i se scōse dintrēnsa mai mulți pui, cari putem dice, că plutiau într'o mare de sange.

Acēstă tinēră elefantă avea o înălțime aprōpe de deuce piciorē și trebuie să fi cāntărit 4000 livre: dinții ei defendori erau mici și nu aveau o lungime mai mare de opt degete; ei se scot fōrte greu; nu-i poți avē imediat după morțea animalului; capul trebuie lăsat mult timp espus la sōre, și numai după desēvērșita descompunere a cārni și desfacerea óselor se pot scōte aceste bucăți de fildēș, cari se vënd pe loc cu 1000 rupieri *picul* (mēsură care echivalēză cu 62 kilo.)

A. P.

Concertul din Sibiu.

Sibiu, 24 Mai n.

Reuniunea română de cāntări de aicea a dat duminecă la 22 a l. c. in sala reuniunii de cāntări germane, al doilea concert ordinar din anul acesta. Acest concert a avut succes deplin și ne-a dovedit, că reuniunea noastră progresēză pe ȳi ce merge, mulțumită neobositului ei dirigent Georgiu Dima și zelōșilor ei membrii. Atāt Romānii, cāt și numeroșii străini, cari au participat la acest concert, avură o sēră plăcută, și Romānii mai ales, pentru-că, fie un cāntec cāt de frumos, acela nu insuflețeșce pe om așa, ca și când îl aude cāntat in limba sa maternă, când acēsta limbă e atāt de mōle și potrivită pentru cāntare, precum e și limba română.

Punctul 1 din programă: »Trei poezii româneșci«, compuse pentru cor mixt de Hans Huber, satisfăcū pedepplin publicul. La totă intēmplarea, meritul e al dlui dirigent Dima, decă pōte inaintă cu corul reuniunii. Dl Dima trebuie să se lupte aci cu multe greutăți, pentru-că atāt corul bărbătesc, cāt și cel femeesc se compune in mare parte din membrii provisorii, respective nu este an. in care să nu se ducă din Sibiu un număr ore-care de puteri instruite, venind altele nepregătite in locul lor.

Al doilea punct a fost »Doue cāntece« pentru tenor cu acompaniare de piano de F. Schubert. Aceste cāntece au fost executate de cātră tenoristul dl G. Pop, teolog a III. Dl Pop posedē o voce curată și melodiōsă și ne-a arătat de astădată, că a făcut progrese și incāt priveșce șcōla. Publicul l'a aplăudat.

Punctul al treilea i-l formă »Sonata«, pentru piano, op. 27 Nr. 2 (Cismoll) de L. v. Beethoven. Dl Victor de Heldenberg, escelentul pianist din Sibiu, eșcută acēsta sonată cu cunoscuta-i tehnică admirabilă. Pianissimurile din Adagio furē cu o adevērăată măestrīe eșcute, dar numeroșele și freneticele aplause sunară mai mult părții a treia din sonată, *presto agitato*-ului, a cārēi valōre musicală o putură înțelegē și cei mai puțin pricepōtori ai artei musicale.

La punctul patru: »Recitativ și Duett« din oratorul »Creațiunea« de Hayden, avurăm privilegiu să gustăm vocea sonōră și incēntătoare a dōmnei Maria Crișan, care are un sopran minunat și care ar putē fi la culmea perfecțiunii, decă ar cāntă totodată și cu mai mult sentiment. Dl Dima (Adam) e cu mult mai binecunoscut publicului, decāt să mai aibă trebuintă de laudele mele. Un lucru trebuie cu regret să constat, că vocea dlui Dima incepe a-și perde din puterea-i fermecătoare. Duettul a fost inse admirabil

eșcutat și ambii cāntăreți secerară aplause bine meritate.

Punctul 5. »Cānturi de iubire« de J. Brahms (cor micst cu acompaniare de pian pe patru mâni.) Aceste cāntece sūnt fōrte drăgălașe, fiecare dintre ele își are frumosul lui, dar fiind multe și mărunte sūnt de tot obositōre, atāt pentru cāntăreți, cāt și pentru ascultători. Corul reuniunii inse a șciut invinge și greutatea acēsta. Cu tōte că la fiecare cāntec (și de aceste sūnt 18) trebuie să-și varieze vocea, nu s'a intēmplat nici odată vreo disonanță. Totul s'a cāntat cu precisiune până la sfērșit, fără de a se observă nici cea mai mică oboselă. Aplausele nu mai incetară și dl Dima pōte fi mulțămīt cu succesele corului, instruat și dirigeat de dsa.

Acum urmă o compozițiune de a dlui V. de Heldenberg, și anume dōue cāntece pentru mezzosopran cu acompaniare de piano: a) »Wehruf!« b) »Dimboviță apă dulce, cine-o bé, nu se mai duce«. Nimeni nu putea mai bine ca și dna Agnes Brote, prin vocea ei plină de farmec să fie fidelul interpretor al celor ce se cuprind in aceste doue cāntece germane, mai ales in poesia »Dimboviță apă dulce, cine-o bé nu se mai duce«, a cārēi autōră, precum se șcie, este regina poetă Carmen Sylva. Dna Brote cu vocea-i incēntătoare a predat-o cu mult sentiment, prin ceea ce cucereșce totdeuna pe cei ce-o ascultă. Se înțelegē, aplausele frenetice nu lipsiră nici aicea.

Punctul peultim al programului il eșcută cunoscutul nostru bassist Isaia Popa, predând piesa »Călugărul din Pisa«, baladă pentru bass cu acompaniare de piano de C. Loewe. Cine a avut plăcerea, de a auđi pe dl Popa, nu cred că pōte dice, că vocea lui nu l'a răpit, și apoi și incāt priveșce șcōla, a făcut mare progres. — dar durere nu vom mai avē ocașiune a-l auđi in concertele noastre, fiind ales de preot in Ocna Sibiuului, unde il așteptă o chemare cu totul deosebită de cea ce ar fi să fie după darul ce-l are. Dl Popa fu mult aplaudat, de patru ori chemat, drept espresiune a mulțămitei publicului sibiuian, cārui a-i făcut atâtea momente plăcute.

Concertul se termină prin »trei poezii populare sērbeșci«, compuse pentru cor micst de Hans Huber, eșcute de corul reuniunii de asemenea cu succes.

Nu pot trece cu vederea persōnele, care prin acompaniamentul lor pe piano ancă au contribuit fōrte mult la succesul concertului. In locul prim trebuie să amintesc pe dōmna Minerva Brote, care e, așa dicēnd singură și neobosită acompaniatōre la tōte concertele reuniunii noastre. Da astădată a acompaniat numai la Duettul din »Creațiunea«, ușorându-i-se sarcina prin concursul dlui V. de Heldenberg și al ficei dsale, care a sevērșit acompaniamentul cu patru mâni la cānturile de iubire ale lui Brahms. Celelalte acompaniări le-au eșcutuit dnii V. de Heldenberg și G. Dima.

Progresând pe calea acēsta, reuniunea română de

cântări are să devină în scurt timp un factor principal în viața culturală din Sibiu.

Mai are această reuniune și meritul, că mai intrunește din când în când pe toți românii din Sibiu, ceea ce de altminterlea atât de rar se întâmplă.

Și de asta-data, după concert toți românii, domni și dame, conveniră în pavilionul din grădina »Hermann«, unde își petrecură împreună până după mezul nopții.

Aurora.

Archiducesa Elisabeta.

— Portretul pe pagina din frunte. —

Moștenitorul de tron Rudolf, căsătorit la 10 mai 1881 cu princessa Stefania, fiica regelui Leopold II de Belgia, are până' acum o fiică, pe archiducesa Elisabeta, care s'a născut la 2 septembrie 1883. Portretul acesteia se află în fruntea numărului de acum a foii noastre.

Vârsta fragedă a archiducesei Elisabeta, (Maria, Henrietta, Gizela, Stefania), nu oferă încă subiect d'o biografie. Ne mărginim dar a pune numai portretul ei sub ochii cetitorilor noștri.

I. H.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. *Dl Pascali*, un tânăr pictor din București, a espus la magazinul dlui Bercovic de acolo un frumos tablou, reprezentând Sfânta familie, copie după un celebru tablou din pinacoteca din München. *Dl Elisée Réclus*, distinsul geograf francez, care trece la Smirna pentru completarea unui studiu privitor la Asia-mică, are să sosescă zilele aceste la București, psre a merge să viziteze Curtea-de-Argeș.

Carmen Sylva româneșce. Scrierile reginei României încetul cu încetul se traduc și'n limba română. În foia noastră asemenea s'au publicat câteva, între altele și novela »O rugăciune«. *Dl Flor. Carp* a tradus și dsa această novelă și tipărindu-o în o mie de exemplare, o vinde în folosul fondului școlii române de fetițe din Bucovina. Prețul unui exemplar, trimis franco, e 50 cr. Comandele se fac la dl Amfilochiu Turturean c. r. auscultant în Cernăuți.

În sfera literaturii bisericești române, dl *Gavril Pop*, protopopul Clușului, a scos de sub tipar: Predice populare pe duminici și sâmbători, ocașionale și pentru morți; tomul al III-lea pe sâmbători; prețul 1 fl. *Dl preot și protopop Titu Budu* din Satu Șugatag a deschis abonament la al II-lea tom al opului seu: »Predici funebrele și iertăciuni«, acomodată, pentru diverse ocașuni și număröse casuri de mörte; prețul 1 fl. De asemenea a deschis dl Tit Budu abonament și pentru a doua edițiune din »Catechesele pentru pruncii școlari«, tipărit mai înteu la 1877. Prețul noiei edițiuni 1 fl. 50 cr. exemplarul.

Expozițiune de tablouri în București. Dinstinsul nostru pictor, scrie »Epoca«, dl N. Grigorescu, a organizat o expozițiune de apröpe 200 din operele sale. Acastă expozițiune, instalată în una din sălile etagiului de jos al casei băilor Eforiei, pe bulevardul Elisabeta, va fi deschisă publicului, cu începere de poimăne luni, în toate zilele dela 10 césuri de dimineață până la 6 după amiazi. Sântem siguri, că admirătorii simpaticului artist și toți iubitorii de lucruri frumoșe se vor grăbi a vizita expozițiunea și că cumpărătorii nu vor lipsi acelor din opere pe care dl Grigorescu este dispus a le vinde.

Diariștio. *Föia bisericeșcă* din Blaș a încetat, din lipsa de abonați, căci preoțimea gr. c. sprigineșce diarul »Magyar Allam«, pentru care nu trebuie să dea bani, ci numai să slugescă liturghii. *Advocatul Poporal*, care se da ca supplement la diariul »Luminătoriu«, s'a sistat definitiv; cauza, cu durere o aflăm din numitul diar, este că nu a fost spriginit din partea publicului.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. *Dl V. Alecsandri* a refăcut piesa sa »Ovidiu«; actul final a fost sacrificat. Stagiunea viitoare, ție-se, se va deschide cu »Ovidiu« transformat. Schimbările sânt nimerite. *Dl Alecsandri* a cetit-o la Paris inaintea dlor Ion Ghica, G. Bengescu și dnei Aristița Roman-Manolescu. *Dl Gr. Manolescu* și consörta sa vor jucă totă stagiunea de veră la Craiova, cu o trupă română, în care vor figura mulți artiști bucureșceni. *Dra Elena Teodorini* cântă cu mare succes pe scena teatrului Fernando din Sevilla în Spania; de-acolo are să mörgå la Padova în Italia.

Reuniunea română de cântări din Sibiu a dat duminică la 10 22 maiu concertul seu ordinar, cu binevoitorul concurs al dlui V. de Heldenberg și al fiiceii dsale dsöre Adela. Programa bogată și variată a fost executată și de asta-dată escelent, ceea ce este un nou succes al dlui G. Dima. În nr1 nostru de acum publicăm un raport detaiat despre acest frumos concert, aici dară numai il semnalăm.

Reprezentățiunea „Favoritei“ în teatrul Național din București a pus, scrie »Românul«, în evidență doue talente noue, de cari scena română ar pute să profite pe viitor: dna Maria Chrissenghy și dl Petru Delin. Fără a fi pre putinte, vocea dnei Chrissenghy este vibrantă, dulce și mult espresivă. Are o emisiune frumoșă de voce, o dicțiune ingrigită, o öre-care artă de o nuanță și peste toate aceste, grația, semnul distinctiv al naționalității sale. Pe lângă o voce frumoșă de bariton, acelaș sentiment se află cu indestulare și dl Petru Delin. *Dl Petru Delin* nu e, până acum cel puțin, un cântător de profesiune. Inginer desenator la Arsenal, dsa n'a usat decât ca diletant de talentul dsale natural de a cântă. Tânăr, cu o voce plină, plăcută și destul de întinsă, o înfățișare impunătoare pe scenă și bun musicant. *Dl Dimitrescu* are încă aceeaș bună voce de tenor, dar încă nu arta de a se servi de densa în mod dibaciu. *Dl Teodorescu* domneșce pe scenă, vocea dsale sună cu indestulare și cântă cu siguranță.

Corul vocal din Cuvin al plugarilor români de acolo va da la 6 junie un concert în grădina ospetăriei din Györök, cu următörea programă: 1. »Dömnö buzele mele... de G. Musicescu — cor micst. 2. »Peneș curcanul« de V. Alecsandri, declamat de I. Iercan. 3. »Elisabeta Dömnö« — cor bărbătesc. 4. »Ești unit séu neunit?! de I. Grozescu, declam. de T. Halmagian. 5. »Diua triumfală« — de W. Humpel — cor micst. 6. »Cisla« quartet comic-satiric de C. Porumbescu cor. bărb. 7. »Adă-mi vin să béu«! poesie comică de P. Dulfu, declam. de D. Iliș. 8. »Imnul lui Ștefan«, de C. Porumbescu — cor bărb. 9. »Junimea parisiană« de Adam — cor micst.

CE E NOU?

Știri personale. *Maj. Sa împërătösa-regina Elisabeta*, cu ocașiunea petrecerii sale la Sinaia, a dărunit drept suvenir de dnei Slănicean portretul propriu în zmlat montat pe brătară, trei Romalo un solitar, drelor Bălăcean și Davila unele bijuterii; amploiațiilor

de serviciu inele și alte scule prețioase. — *Di dr. Victor Babeș* nu se va stabili definitiv la București, decât când institutul bacteriologic va fi instalat și în stare de a funcționa; până atunci are să termine mai multe lucrări de mare însemnătate științifică, pe care le are începute la Budapesta. — *Di Alexandru Comanescu*, jude la tribunalul din Cluș, a fost numit jude la tabla regescă din Budapesta. — *Di Vasiliu Lessiu*, teolog al diecesei gherlene în seminarul din Budapesta, asemenea a concurs pentru premiul literar anunțat de facultatea teologică și a obținut laudă cu lucrarea sa. — *Dra Ch. Cristean* din București a trecut, în fața facultății de științe de acolo, cu deplin succes, licența în științele fizico-matematice.

Hymen. *Di Ioan Bozac*, teolog absolvent de Blaș, la 29 maiu se va cunună cu *dra Virginia German*, fiica preotului român din Sâmbotelecul-de-Câmpie.

Lauda unui regiment românesc. Maj. Sa împăratul și regele a inspectat de curând în tabăra dela Bruck regimentul 31 de infanterie (marele duce Mecklenburg-Strelitz, regiment românesc care se recrutează la Sibiu.) Ținuta soldaților a satisfăcut pe Monarc, care a adresat regimentului vorbele: »Dvostre ați făcut toate escelent; ați ajuns supremul; ați câștigat cea mai deplină recunoștință a mea. Ve mulțămesc!»

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Zarand va ține adunarea sa generală de est an la 7 și 8 iunie n. la Brad, în sala gimnasiului. Cu acea ocaziune învățătorii Nic. Nicorescu, Ioan Birdu, G. Teodor, I. Safta, Pavel Vrațiu, Elfrem Pop, Artenie Duma, G. Draia și Anania Hodoș vor ține prelegeri teoretice și practice. Adunarea e convocată de vicepresidentul Ioan German și de secretarul Petru Rimbaș. — Adunarea despărțământului reuniunii învățătorești din *protopopia* al Sebeșului s'a ținut în comuna Reheu la 25 și 26 maiu n., sub presiul dlui Z. Mureșan, secretar dl Ioan Moga. — Reuniunea filială a învățătorilor români gr. c. din tractul protopopesc al Lăpușului ungurese s'a ținut adunarea de primăveră în duminica Tomei, în comuna Cufăia. După seversirea serviciului divin, cu care ocaziune protopopul Muste a rostit o cuvântare frumoasă, s'a deschis adunarea. În aceea învățătorii C. Belu, V. Rebreaan, A. Latiș au cetit lucrări originale. Adunarea de toamnă se va ține în comuna Rogoz.

Români din Selagiu, cari lucrăză cu atâta zel pentru răspândirea culturii în popor, au luat o hotărâre foarte laudabilă. Anume au decis, ca din comitetul despărțământului Asociațiunii transilvane să se trimită câte un delegat la esamenele școlilor populare. La esamenul școlii din Supurul-de-sus delegatul a fost părintele Ioan Sonea din Zalnoc, dar a luat parte totă classa inteligentă din localitate, ba s'au adunat oșpeți și de prin alte părți. După sfârșitul esamenului dl Andrei Cosma țină poporului o cuvântare însufletitoare și premii pe un învățăcel: dna Cosma dete premii fetițelor. Dl avocat D. Suciuc încă oferi premii.

Institute de credit și economii. *Di Silvania*, institutul de credit și de economii din Șimleu, publică concurs pentru postul de cassar cu 400 fl. și la acela de comptabil cu 500 fl. plată anuală. Ambii se vor alege de ocamdată interimal și-și vor ocupa postul la 1 august și vor fi datori a depune cauziune în duplul plății anuale. — *Di Meseriașul român*, asociațiune de credit și depuneri în Brașov, în adunarea sa din urmă a ales în direcțiune pe dnl Josif Pop Gherendi, G. M. Zanescu și G. Navrea jun.

Maialuri. *La Blaș* maialul pompierilor voluntari, anunțat pe 29 maiu, din cauza timpului nefavorabil, s'a amânat pe 6 iunie. — *Sodalii români din Brașov* au arangiat duminica trecută un maial în »Ste-

jăris», unde s'a înfățișat și părintele Bartolomeiu Baiuleșcu, zelosul președinte al Reuniunii sodalilor, care a fost întimpinat cu bucurie de către membrii Reuniunii. Intre alte danțuri naționale, s'a jucat și »Calușerul» și »Bătuta». — *La Făgăraș* școlile române își vor ține maialul sâmbătă la 28 maiu, la »Móra de hârtie».

Dieta s'a încheiat joi la 26 l. c. prin mesagiu-regesc. Alegerile viitoare s'au ficsat pe zilele dela 17 la iunie 26 iunie Dieta viitoare se va convoca la 4 până pe finele lui septembrie.

Opera comică din Paris a ars. Focul a izbucnit pe timpul reprezentațiunii și a produs grozavă nenorocire. Teatrul a ars cu deseversire; vr'o 50 de oameni au murit, mai ales din personalul corului, care se află în etagiul al patrule, fără să știe că dedesubt a izbucnit incendiul. Dar numărul victimelor nu s'a constatat încă.

Emigrarea transilvănenilor în România continuă, dice »Democratul» din Ploiești, într'o proporție ne mai pomenită, venind cu calea ferată dela Brașov, în fie-care și doue trenuri aduce în câte 3 și 4 vagoane bărbați, femei și copii cari părăsesc Transilvania din cauza miseriei. Ei sânt Români, Unguri și Sași. Unii rămân pe aici, alții pleacă cu calea ferată spre Buzeu, și alții spre București.

Inundațiuni. În urma ploilor neconținute și torrențiale din săptămâna trecută, sâmbătă noaptea spre 22 l. c., mai multe riuri din Ardeal și Ungaria s'au umflat și-au esundat. Totă valea Mureșului a fost o mare colosală; deosebit a produs pagube grozave pela Alba-Julia, Orăștia, Deva și Lipova. Someșul a inundat părțile Deșului; intrerupând și comunicațiunea pe calea ferată. Riul Sebeșului asemenea a eșit din mază. Crișul repede a inundat părțile dela Oradea în jos. Crișul negru a devastat pela Beinș făcând enorme sticăciuni liniei ferate care se construșce acolo. Crișul alb a inundat Butenii și Boroș-Ineul. Bega și Cebza în Banat a acoperit cu apă hotarele satelor Coșteiu, Paraț, Cebza, Petroman, Unip. Pagubele se urcă la milioane.

Un evantaliu regal. În Florența stă expus de câte-va zile un evantaliu, un dar al damelor din Florența pentru regina Margareta. Evantaliul e de catifea albă și ivory aurit. O alegorie minunat zugrăvită pe catifea, represintă un peisagiu, aurit de razele sórelui în apunere; la mijloc e regina Margareta, impregiur un grup de chipuri de femei ideale, represintă caritatea, speranța, credința și religia; mai în fund înțelepciunea, cele trei Grații: modestia, credința conjugală și geniul Italiei, care ține în mână o cunună deasupra capului reginei.

Viitórele împărătesc. După cum se aude, sora principesei de corónă austriacă Stefania, princesa Clementina, despre a cărei frumusețe de față drăgălașă s'a vorbit mult în anii trecuți, ar fi destinată de viitorea soție a prințului Albert Victor de Britania, fiul cel mai mare al prințului de Wales. În chipul acesta, viitorea împărătesă-regină a Austro-Ungariei și viitorea regină a Angliei și împărătesă Indiei vor fi legate una cu alta prin legătură de surori. Vestea acesta până astăzi încă nu este oficiósă; dar legătura proiectată e basată, căci ar fi dat-o pe față chiar regina Victoria, bunica mirelui, înainte persónelor princiare adunate cu ocaziunea iubileului de 50 de ani, ce s'a serbat în onóra ei. Cu începutul lui iunie întreaga familie regescă din Belgia va merge la Windsor, dinpreună și prințul de corónă Rudolf cu soția sa, precum și familia prințiară de corónă din Prusia și acolo în mijlocul acelor 26 de nepoți și nepóte, la care prințul de Wales pune 5 membri, prințul de corónă german 6, ducele de Edinburg 5, urmașii prin-

cesei Alice 5, Connaught 2, repositul Albany 2, și Beatrice 1, se va săvârși logodna. Princesa Clementina este fiica cea mai tineră a regelui Leopold și a reginei Maria Henrieta și s'a născut la 30 iulie 1872 în Lacken. Surorile ei cele mai mari; Lusie de Coburg și Stefania, ambele sunt măritate în patria mamei lor.

Un cuvânt regeso. La 3 mai s'a deschis expozițiunea din Veneția în preșința regelui Umberto, a reginei și a miniștrilor. În preambularea lui prin expozițiune, Maestatea Sa exprimă mirarea lui în privința goliciunii localităților. (Comitetul expozițiunii găsisse cu cale a opri intrarea publicului în timpul visitei regelui). După explicațiunea că, în considerațiune pentru majestatea lor s'a amânât intrarea publicului până după visita regelui, acesta intrerupse îndată preambularea lui și eșind din expozițiune dișe: »Förte rău ați făcut! învățați că regele aparține poporului, cum poporul e al regelui. Mare fu turburarea și zăpăcela comitetului. Inbărcându-se regele mai observă: »Sper că nu se va crede, ca eu m'aș teme de popor! ar fi o mare eröre, căci n'aș avë nici un cuvënt«.

Conferințe literare în Iași. Consiliul de administrație al societății pentru învățatura poporului român din orașul și județul Iași a hotărît a se ține în sala Univesității o serie de conferințe cu plată de un leu pe persoană în sprijinul institutului fröbelian creat de curënd în acelaș oraș. Conferințele aceste vor urmă ast-fel: Duminecă în 10/22 maiu d. A. G. Șuțu va vorbi despre: »Arta în viața copilărescă«, Duminecă în 17/29 maiu, d. P. Missir va vorbi despre: »Disciplina în viața copiilor«, Duminecă în 24 maiu, d. A. Vizantini va trată despre: »Educațiunea casnică« și Duminecă în 31 maiu d. N. Ionescu va ține o prelegere vorbind despre: Școla-mamă și mama-școlă«.

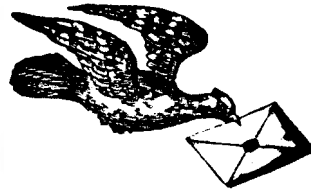
Iubileul Reginei Victoria s'a celebrat la 14 Mai st. n. În acea zi Londra eră cu totul transformată. Întręga populațiune se înșirase de cu vreme pe drumul pe care trebuiă să męrgă regina spre a ajunge la Paople's Palace, seu palatul Poporului, ridicat prin subscripție națională, cu ocașiunea iubileului. Pretutindeni dela Paddington la Mile-End, stradele aveau o înfățișare de sărbătore: la tôte ferestrele, impodobite cu ghirlanțe de flori, se vedea trofee, paveze cu armele Engliterei busturi și portrete de ale Reginei. Arcuri de triumf și colöne în stilul Corinthian erau ridicate prin prejurimile palatului național. La cinci cėsuri regina, urmată de un cortej strălucit, făcū intrarea sa solemnă în sala reginei, decorată cu un lux nedescriptibil. Toți membri familiei regale au venit s'o salute. Suverana s'a aședat de tron lângă care sta arhiepiscopul de Canterbury. În acest moment corurile cântau imnul național. Regina a mulțumit comitetului, care i-a presintat într'o casetă cheile de aur ale palatului. Dna Albani, celebra cantatrice, cântă. »Home, swelt home«, și prințul de Galles anunța în numele reginei, deschiderea salei Reginei. Trompetele alternară cu corurile. Arhiepiscopul de Canterbury a povestit originea palatului și regina consacra clădirea lui lovind cu un cioan mai multe pietre. Apoi ea a traversat, în mijlocul entusiasmului general, imensa sală și s'a suit în trăsură, salutată de 20,000 soldați, aședati pe tot parcursul cortegiului regal.

Umbrelele pentru sócre. Contesa de Paris, după mai multe neînțelegeri cu cuscără-sa, sócra fiicei sale, regina Portugaliei, a părăsit Lisabona în dizele trecute. Eticheta cerea, ca mama regelui să petreacă

până la gară pe distinsa mosafiră. Spre a face cu neputință or-ce apropiere cordială în scena de adio, cele doue auguste dame țineau deschise niște umbrele colosale, ce nu le permitea să se apropie așa că la despărțire de abiă și au atins vârfulurile degetelor. Acestă stratagemă s'a executat până în ultimele ei consequente. Contesa de Paris se urcă în cupeu ținându-și umbreluța deschisă și nici regina nu-și închise pe a sa, până nu plecă trenul.

Știri scurte. Pentru darea a trei burse la trei fete se va ține în septembrie la București și la Iași concurs; fetele vor avë să studieze pedagogia în timp de trei ani la o școlă normală de fete din Germania. — O comisiune compusă din dnii M. Cogălnicean, Al. Odobescu și Gr. Man a fost numită de primăria Bucureștilor, pentru a hotărî cari sânt armele și colorele capitalei.

Poșta Redacțiunii.

Viena. A sosit târziu pentru numărul acesta. Te rugăm să ni le espedeti totdeauna duminică seu luni.

Cel trist și mic. Nu putem publică nici unul. Le lipsește cu totul vr'o idee fundamentală originală, sânt niște naivități cu no-ute de mult, ér limba e pré neromânescă.

Regela și celelalte nu se pot întrebuița. Credem, că sânt „sentimente eșite din adâncul inimei“, dar nu sânt poesii.

Plag. Ne pare reu, dar nu este cu putință.

Ami... Durere, nu se pôte

La o tăcriuă. Detto

Călindarul săptămânei.

Un sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminecă 5	a Orbului Ev. dela Ioan c. 9, gl. 5, a invierii 8.	
Duminecă 17	Andronicus	29 (+) <i>Busali</i>
Luni 18	Mart. Teodot	30 (+) <i>Ferdinand</i>
Marti 19	Mart. Patrichie	31 <i>Angelic'a</i>
Mercuri 20	Mart. Talaleu	1 <i>Iuniu Grat.</i>
Joi 21 (+)	<i>Const. și Elen'a</i>	2 <i>Erasmu</i>
Vineri 22	M. Vasilisc	3 <i>Clotildis</i>
Sambătă 23	Par. Michail	4 <i>Quirinus</i>

Aviș!

Rugăm pe dnii abonați, cari încă nu ș-au plătit abonamentul, să bincovescă a-l respunde, căci numai cu abonamente plătite regulat înainte putem să sustinem fóra și să facem îmbunătățiri.

Abonații din România pot să trimită abonamentul în bilete ipotecare și în marce postale.

Favoruri pentru abonați. Abonații noștri își pot comandă la noi următorele scrieri de Iosif Vulcan, cu prețuri förte reduse: »Ranele Națiunii,» roman în 3 tomuri, în loc de 3 fl. cu 1 fl.; »Novele,» tomul III, în loc de 1 fl. cu 50 cr.; »Mirésă pentru mirésă,» comedie în 3 acte, în loc de 1 fl. cu 25 cr.; »Lira mea» poesii noue, edițiune poporală, în loc de 1 fl. 60 cr.; »Dela sate» novele și schițe, în loc de 70 cr. cu 40 cr.; »De unde nu este rentörcere,» roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Tôte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate de odată, costă 2 fl.